

Agost del 2005

SUMARI

Presentació

Notícies breus

Instruments de descripció

Novetats bibliogràfiques

Nous fons ingressats a l'arxiu

Què estem preparant

Agenda

Recull de premsa

A destacar

BUTLLETÍ DE L' ARXIU NACIONAL D' ANDORRA

Presentació

Teniu a les mans el primer número *d'Arxiv@nd*, el butlletí de l'Arxiu Nacional d'Andorra que neix amb l'objectiu de posar a l'abast de la ciutadania la tasca que des de l'Arxiu Nacional d'Andorra es porta a terme en la recuperació del patrimoni documental d'Andorra. El que el ministre d'Afers Exteriors, Cultura i Cooperació es proposa amb aquesta publicació és difondre el treball que s'està portant a l'Arxiu, tot informant dels fons documentals que hi han ingressat i dels que surten a consulta

pública, i de les activitats que es preparen. *Arxiv@nd* vol incidir en la sensibilització sobre el valor d'una part molt important del patrimoni cultural i donar a conèixer la funció social i cultural de l'Arxiu com a centre de conservació, preservació i difusió del patrimoni documental del nostre país. Bona lectura. ■

Juli Minoves Triquell
Ministre d'Afers Exteriors, Cultura i Cooperació

Notícies breus

X Jornades d'Arxivística de Catalunya *Terrassa, 19-21 de maig 2005*

Les X Jornades d'Arxivística de Catalunya: *Els arxivers com (ens) comuniquem* van tenir lloc els dies 19 a 21 de maig a Terrassa. Es va debatre sobre les claus per a una comunicació eficaç per part de la nostra professió i sobre la necessitat de formar als usuaris de l'arxiu en els instruments d'accés a la informació com a forma d'arribar més i millor. Una comunicació entesa des del punt de vista professional, com l'adreçada als usuaris diferents dels arxius, als ciutadans, als administrats i a les administracions. ■

Campanya de restauració del Fons de Tribunal de Corts 1999-2004

Un cinquanta per cent aproximadament del total de la documentació del fons de Tribunal de Corts era susceptible de ser restaurada ja que el seu estat impedia el seu inventari i posterior microfilmació. Es feia prioritari retornar al fons la seva funcionalitat i garantir-ne la seva integritat al llarg dels temps. Només un projecte a llarg termini podia assolir la restauració d'aquesta documentació. Donada la importància de dit conjunt documental la restauració exigia, a més a més de salvar el text, salvar-ne l'estructura i els elements que la constituïen sense alterar cap dada codicològica o diplomàtica. L'any 1999 es va iniciar la primera campanya de restauració i enguany es complirà la setena. El primer concurs internacional va ser guanyat per l'empresa Barbáchano & Beny així com els anys successius.

Fins l'any 2004 s'han restaurat 2384 documents en paper, 25 llibres i 46 llibretes que en conjunt formen un total de 12.768 folis. ■

Abans

Després

Reglament

El Govern d'Andorra, en la sessió del 6 d'abril de 2005, va aprovar el Reglament de l'organització i el funcionament del Sistema d'Arxius i de l'Àrea d'Arxius del Govern d'Andorra i el Reglament de l'Arxiu Nacional d'Andorra amb l'objectiu de regular, de conformitat amb la Llei 9/2003 de 12 de juny del Patrimoni Cultural d'Andorra, el funcionament del sistema d'Arxius del Govern d'Andorra i el de l'Arxiu Nacional d'Andorra, així com les tècniques per al tractament dels documents i les condicions d'accés a la documentació. ■

(BOPA 33, any 17, de 13/04/2005)

INSTRUMENTS DE DESCRIPCIÓ

Fons que surten a consulta

Fons Casa Duedra (AD AHN CD)

Aquest fons documental és un fons familiar i patrimonial de la Cortinada. Compost de 325 documents, produïts i conservats per la família, és el reflex de l'actuació dels seus membres des de l'any 1480 fins al 1973, així com de les activitats relacionades amb la formació i la gestió del seu patrimoni, principalment durant el segle XIX. La seva consulta és restringida

Fons Casa Rossell (AD AHN CR)

Aquest fons familiar i patrimonial d'Ordino va ingressar a l'arxiu en diverses etapes, des de 1997 fins al 2004. La documentació de Casa Rossell recull informació de l'evolució de la família, tant des de l'àmbit més públic (patrimoni i càrrecs institucionals) fins al més privat (correspondència familiar). Per l'abast cronològic, de 1374 a 1990, i el seu volum important (53.364 unitats documentals de les quals 161 són en suport pergamí), aquest fons resulta essencial per a moltes àrees d'estudi, i imprescindible per comprendre el segle XIX. La seva consulta és lliure.

Fons Casa Solana (AD AHN CS)

Entre els anys 2004 i 2005 s'ha restaurat, inventariat i la classificat el fons patrimonial de casa Solana, d'Escàs, a la parròquia de la Massana. Aquest fons consta de 271 documents en paper, 29 pergamins, 1 vitel·la i 3 fotografies, datats entre 1319 i 1956. El fons documental de casa Solana aporta informació sobre la gestió i l'administració econòmica i patrimonial i també sobre resolucions judicials d'aquesta casa. La seva consulta és restringida

Novetats bibliogràfiques

BASCOMPTE GRAU, Doménec.

Els documents d'Andorra als Arxius departamentals de l'Ariège.

Monografies de l'Arxiu Històric Nacional, Arxius estrangers, núm. 2.

Andorra : Govern d'Andorra.

Ministeri d'Educació, Cultura, Joventut i Esports, 2004.

163 p. ■

Nous fons ingressats

La documentació ingressada a l'Arxiu Nacional d'Andorra durant l'any 2004 ha estat la següent:

- Fons familiars: casa Fijat (La Cortinada) 700 peces aprox. S. XIV-XX
- Fons de Govern:
Secretaria d'Estat d'Educació (186 lligalls; 1982-1994)
Departament de Comerç: llibres de la Junta de Comerç (1964-1981)
- Cartografia:
11 peces procedents del fons de l'Arxiu de l'Armada de Terra, subsèries 1J10C 107 i del Fonds du Genie (Vincennes): 1866-1940
- Fons d'arxius estrangers:
Arxiu de l'Armada de Terra (1J10C 107) i Fonds du Genie (Vincennes): 1866-1940
Arxius Departamentals de l'Haute Garonne (Tolosa); sèries B (Parlament de Tolosa), H (Ordre de Malta) i M (Vigilància de fronteres)

1.2. Documentació audiovisual

- Fons fotogràfics: fons d'Henry Gaussen en suport digital (115 imatges)
- Fons sonor: Ministeri d'Educació. Universitat d'Estiu. 94 cassets (1998-2004)
- Fons filmic:
Fons Arcadi Gili: (3 pel·lícules en 16 mm; 1954-1955)
Fons Josep Guirao: 7 documents de producció pròpia i 6 VHS de producció andorrana del qual n'era dipositari (anys 70)
Fons Fèlix Peig: una pel·lícula (anys 70)
Fons Jordi Lorente: dues pel·lícules (anys 70)
Fons Soldeu Esquí Club: una pel·lícula en 16 mm (anys 70)
Fons de Patrimoni Nacional d'Andorra: vídeos en VHS i BTCsp de promoció del patrimoni cultural, de diverses exposicions, de processos de restauració... (1980-1990)

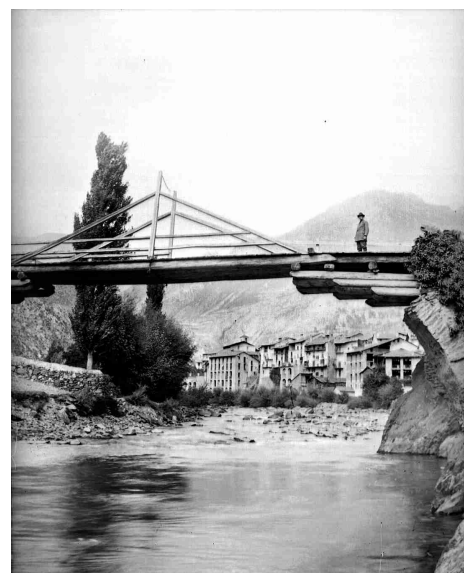
Fons Henry Gaussen (FGH)

Ingrés el juny del 2004

Primera meitat del segle XX i dècada dels anys 50

115 imatges: 73 en blanc i negre i 42 en color. Els originals són plaques de vidre i alguna placa de nitrat de cel·lulosa pel blanc i negre. Diapositiva color de 35 mm.

El propietari del fons és el departament del jardí botànic de la universitat Paul Sabatier de Tolosa. Així doncs, la sol·licitud per la utilització de les imatges d'aquest fons per a un ús comercial s'ha de fer a la universitat. Des de l'ANA es fan les reproduccions que es demanin. Els negatius originals estan dipositats als arxius departamentals de l'Haute-Garonne de Tolosa.

Antiga palanca de Fontaneda sobre el Gran Valira. Sant Julià de Lòria. 220-FGH. FGH/AHN

Henry Gaussen (1891-1981) era un botànic i geògraf que va fer nombroses excursions per tots els Pirineus. En diverses ocasions va fer aquestes excursions pel Principat d'Andorra. La part més productiva és a la primera meitat del S. XX. Dins dels seu fons podem trobar moltes imatges de paisatge de muntanya així com d'indrets de pobles del Principat, i un seguiment de les esglésies romàniques. ■

Què estem preparant ?

Exposició fotogràfica Josep Alsina Martí
Malauradament, l'estiu passat ens deixava el fotògraf Josep Alsina Martí, just quan començàvem a treballar en la seva futura exposició.

Era i és una exposició retrospectiva de la seva llarga tasca com a fotògraf "de carrer" en el més bon sentit de l'expressió: un fotògraf amateur i discret, amic de la gent que l'envoltava i coneixedor de tot el seu entorn. Gràcies a aquesta proximitat amb la gent i amb les muntanyes que l'envoltaven ens ha fet pensar en una exposició basada en el seu entorn i en el seu particular concepte de veure i entendre la vida. Serà com si ens convertíssim en el personatge i viatgéssim pel seu món més proper. Arran de la seva mort hem cregut oportú incloure un espai biogràfic de l'autor.

Company dels seus amics i amic dels seus veïns, Josep Alsina ens deixa un gran llegat fotogràfic d'una d'aquelles èpoques irrepetibles i romàntiques d'una Andorra inimaginable pels que hi vivim actualment.

L'exposició també pretén fer una reflexió dels canvis que ha patit el Principat.

La podreu veure a partir del mes de novembre del 2005 a la sala d'exposicions del Govern.

TERRITORIS DE LA MEMÒRIA. 70 ANYS DE CINEMA D'ANDORRA

Col·lecció de DVD's

El 6 de maig es va posar a la venda amb el *Diari d'Andorra* la col·lecció de DVD, un total de 5 DVD, **Territoris de la memòria. 70 anys de cinema d'Andorra** realitzada per l'Arxiu Nacional d'Andorra i coproduïda amb Premsa Andorrana, SA (Premandsa) i Forces Elèctriques d'Andorra (FEDA).

Aquesta no és una col·lecció de caràcter històric sinó d'una tria d'imatges que ens poden ajudar a descobrir una part del territori, del comportament i de la manera de vestir, de caminar, de compartir, de treballar, en definitiva de viure una època a Andorra. Ha estat molt difícil fer-ne la tria, s'ha pensat més en una eina a partir de la qual l'espectador pugui construir la seva pròpia interpretació que en un producte audiovisual. El cinema amateur i familiar que es mostra és un gènere que més que impressionar ens captivarà per la senzillesa i ens oferirà la possibilitat de reconèixer-nos en molts dels aspectes de la quotidianitat.

El contingut i els títols dels DVD de la col·lecció són els següents: el primer DVD es dedica a **Josep Alsina. La sensibilitat de la mirada**; el segon i tercer, es dediquen al **Cinema amateur** (I i II) dels anys 60 i 70 del segle XX; el DVD 4 està dedicat a **La muntanya**, un passeig per la història de les activitats de muntanya, des de l'excursionisme a l'esquí i, finalment, el DVD 5 mostra, amb el títol **La vida quotidiana**, un recorregut per les estacions de l'any. ■

AGENDA

Exposició:

**"L'Andorra de Josep Alsina.
Una visió fotogràfica"**

Del novembre 2005 al febrer 2006
a la sala d'exposicions del Govern

Exposició:

"La mirada del metge"

Joaquim Riba.

El fons fotogràfic de la Casa Rossell.
Tarragona. Setembre 2005

Recull de premsa 2004

- L'Arxiu edita els documents sobre Andorra a l'Arièja, a el Periòdic, 22/01/04
- Cultura edita el catàleg dels documents

sobre Andorra a l'Arièja, al *Diari d'Andorra*, 22/01/2004

- Als arxius estrangers Andorra adquireix un context més ampli, a el Periòdic, 26/01/2004
- El fons audiovisual de l'Arxiu Històric està disponible a Internet, a el Periòdic, 30/01/2004
- El catàleg del fons cinematogràfic i videogràfic ja és a Internet, al Bon Dia, 30/01/2004
- Part de l'Arxiu Històric Nacional d'Andorra es pot consultar a través d'Internet, a Compactus 8, gener 2004
- La web de l'Arxiu va rebre més visites dels usuaris estrangers, al Bon Dia, 4/02/2004
- L'Arxiu Històric Nacional difon el catàleg videogràfic per Internet, al 7 Dies, 5/02/2004
- Capbussats en el passat, al Diari d'Andorra, 5/02/2004
- L'Arxiu Històric Nacional trasllada i amplia el taller de restauració, al Diari d'Andorra, 6/02/2004
- L'Arxiu Històric a la web, al Diari d'Andorra, Tribuna, 9/02/2004
- Mentre hi ha vida, hi ha història, al Diari d'Andorra, Tribuna, 31/03/2004
- Fons d'imatges d'Andorra 7Televisió, a el Periòdic, 17/09/2004
- L'Arxiu adquireix 100 imatges d'Andorra del fons fotogràfic del científic Henry Gaussen, al Bon dia, 24/09/2004
- El Govern, el Diari i FEDA editen films andorrans, al 7 Dies, 22/09/2004
- El Govern, el Diari i FEDA signen un conveni per difondre el patrimoni filmic, al Diari d'Andorra, 22/09/2004
- L'Arxiu Històric incorpora cent fotos del fons del científic Henry Gaussen, al Diari d'Andorra, 25/09/2004
- El Govern afegirà l'arxiu del Tribunal de Corts a la llista de béns d'interès cultural, al Diari d'Andorra, 19/11/2004
- L'UCI a l'Arxiu Nacional, al Diari d'Andorra, 19/11/2004
- La tasca que fa l'Arxiu Nacional a "Cròniques", a el Periòdic, 16/12/2004 ■

destacar

Declaració de l'Arxiu del Tribunal de Corts bé moble d'interès cultural

El 26 de gener del 2005 el Govern decretava la declaració de l'Arxiu del Tribunal de Corts bé moble d'interès cultural (BOPA núm. 10, any 17).

Apareixia al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* la descripció del fons documental objecte de la declaració segons l'ISAD (G), norma internacional de descripció arxivística.* A Andorra, l'administració de justícia era impartida en dos tribunals: la Cúria i les Corts. La Cúria, mencionada des del 1314, era un tribunal ordinari de justícia i estava formada pels veguers o els seus lloctinents (de forma individual o conjunta) assistits pel jutge ordinari. Els saigs i els notaris o escrivans apareixen com a auxiliars en l'administració de la justícia. La Cúria no tenia seu fixa, sinó que es traslladava i s'instal·lava temporalment a les diverses parròquies. En les seves sessions, la Cúria –la cort– havia de proveir cadascuna de les parts implicades en el procés d'advocats i procuradors. El Tribunal de Corts era l'òrgan suprem i bàsic de la justícia andorrana segons un document de 1364, i tenia l'objectiu d'administrar justícia, vetllar per la conservació dels drets dels consenyors i castigar els delinqüents.

Les Corts eren convocades pels veguers i investides de facultats per tractar els afers civils i criminals un cop a l'any.

Desconeixem si en els segles medievals les Corts examinaven i revisaven els processos civils i criminals un cop havien estat tractats per la Cúria, a la qual es podia apel·lar a mode de la segona instància descrita per Fiter i Rossell al segle XVIII.

La data de la creació del fons és incerta, si bé tenim documents judicials del principi del segle XV. Segons la documentació del segle XIV la Cort no tenia una seu fixa sinó que es traslladava i s'instal·lava temporalment en diverses parròquies, on s'havien produït els fets que s'havien de jutjar. L'arxiu es devia instituir al s. XV i es devia localitzar al mateix lloc on era l'escrivania pública. Des de 1423 consta l'existència d'un registre o arxiu de la Cúria en el qual els notaris transcrivien els decrets, les ordinacions, els privilegis i els actes judicials autoritzats pels senyors i els seus oficials. La documentació original (28 ml) està custodiada, des de l'any 1992, a l'Arxiu Nacional d'Andorra. ■

* De la norma ISAD (G) s'han obviat els nivells de descripció 1 i 2 relatius a la introducció i a les regles de descripció en diversos nivells.

arxiv@nd

**Butlletí de
l'Arxiu Nacional d'Andorra
Ministeri d'Afers Exteriors, Cultura
i Cooperació**

Edifici Prada Casadet
c. Prada Casadet, 8-12
AD500 - Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)

Tel. (+376) 861 889
Fax (+376) 868 645

e-mail: ana.gov@andorra.ad
web: www.arxius.ad

Horari d'atenció al públic:
de dilluns a divendres:
de 8.30 h a 17 h

dissabtes: de 9 h a 13 h

Durant els mesos de juliol i agost:
de 8.15 h a 14.45 h

Disseny:
Imatge gràfica
Govern d'Andorra

Impressió:
Impremta Solber
Dipòsit Legal: AND. 485-2005

Consell de redacció:
Susanna Vela, Isidre Escorihuela,
Virginia Castillo